

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	Caffael Gwerth Cymdeithasol
Aelod Cabinet:	Cyng. Menna Trenholme
Swyddog perthnasol:	Arwel Evans, Rheolwr Caffael
Dyddiad y cyfarfod:	7^{fed} o Dachwedd 2023

1. Penderfyniad a Geisir:

Cymeradwyo a chefnogi'r cynnig i ychwanegu at ein Polisi Caffael Cynaliadwy a chynnwys y mesurau gwerth cymdeithasol fel rhan o'n trefniadau asesu contractau.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Bydd angen addasu ein Polisiau Caffael i adlewyrchu'r datblygiad hwn gan ychwanegu at y meini prawf arferol o asesu cytundebau ar sail pris ac ansawdd i gynnwys mesurau gwerth cymdeithasol.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir/ Cyflwyniad

Yn unol a'r cynllun blaenoriaeth 'Cadw'r Budd yn Lleol' rydym yn gwneud pob ymdrech i gefnogi busnesau lleol i ennill cytundebau'r Cyngor er budd trigolion y Sir.

Mae'r Cyngor yn caffael oddeutu £150m o wariant refeniw ar nwyddau a gwasanaethau pob blwyddyn. Rydym yn ceisio sicrhau bod ein trefniadau caffael yn rhoi'r gwerth gorau am arian i'r Cyngor ac i gadw'r budd yn lleol i Wynedd.

I geisio sicrhau ein bod yn cyflawni'r amcanion hyn rydym wedi treialu methodoleg caffael gwerth cymdeithasol newydd. Yr enw a rhoddwyd i'r drefn yma yw 'Mesurau Gwerth Cymdeithasol'.

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

Rydym wedi treialu drefn o asesu mesurau cymdeithasol drwy gynnal cynlluniau peilot ar draws sawl maes o fewn y Cyngor. Mae'r tendrau peilot wedi ein galluogi ni ddeall y drefn yn well ac asesu gallu'r farchnad leol i ymateb i'r gofynion. Bu hefyd yn gyfle i ni

baratoi'r Cyngor a'r farchnad i'r anghenion a ddaw o ganlyniad i weithredu'r Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (2023) o Ebrill, 2024 ymlaen.

Canlyniadau'r Peilot ac Asesiad o'r drefn newydd

Wrth ddefnyddio'r dull newydd o gaffael, mi ddaru ni lwyddo ennill y buddion canlynol:

Peilot Cytundeb Taliadau Uniongyrchol

Mae'r cwmni buddugol fel rhan o gytundeb gwerth £181k wedi cynnwys pecyn cymdeithasol cyfwerth a £105k. Mae'r cynnig yn cynnwys:

- *Cyflogi 3 swyddog sy'n byw yng Ngwynedd,*
- *Cynnal 4 sesiwn hyfforddiant i fyfyrwyr gofal cymdeithasol,*
- *4 wythnos o brofiad gwaith i 2 myfyriwr,*
- *20 awr o amser gwirfoddol i gefnogi elusennau lleol*
- *2.5 awr yr wythnos i ddatblygu sgiliau Cymraeg y gweithlu ymhellach.*

Peilot Cynnal System Trin Aer (Air Conditioning)

Ni ddaru'r cwmni buddugol gyflwyno cynnig gwerth cymdeithasol, ond yn y cyfamser wedi cynnig rhodd o £1,000 yw rhannu rhwng dau Banc Bwyd yn y Sir

Peilot Cynnal a Chadw Boeleri.

Mae'r cwmni buddugol fel rhan o gytundeb gwerth £358,155 wedi cynnwys pecyn cymdeithasol cyfwerth a £87,416. Mae'r cynnig yn cynnwys:

Cyfwerth a 3 swydd llawn amser yn Ngwynedd (ar draws 5 rôl)

- *3 wythnos o Prentisiaeth a Hyfforddiant mewn blwyddyn*
- *£4,000 yw wario yn y gadwyn gyflenwi leol*
- *£900 i glwb cymunedol tuag at cit chwaraeon*

O ganlyniad i gynnal y peilot, gallem gadarnhau bod y drefn arfaethedig yn ein cefnogi gyda'r nod o brynu'n lleol drwy:

- *Cynnig ffordd dryloyw a meintiol i asesu gwerth cymdeithasol fel sail gwobrwyo cytundebau.*
- *Dewis o gyfres o fesurau cymdeithasol lleol fesul cytundeb.*
- *Adrodd yn erbyn y cynnydd o wireddu cynigion gwerth cymdeithasol.*

Gweler Atodiad 1 y cyfres o Fesurau Caffael Cymdeithasol Gwynedd.

Serch hyn, mae yna gyfyngiadau o safbwynt:

- Nid yw defnyddio mesurau lleol yn gyfreithiol bosib ar gyfer pob cytundeb ac felly, mae hyn yn amharu ar ein gallu i'w ddefnyddio ym mhob achos. Rydym wedi derbyn barn gyfreithiol arbenigol ar yr agwedd yma er mwyn cael diffiniad clir ac fel nad oes unrhyw gamddealltwriaeth. Mae'r barn hynny sydd wedi cadarnhau bod angen i'r mesurau buddion cymdeithasol a ddewisir fod yn gysylltiedig â phwnc y contract ac yn gymesur â'r gofyniad dan sylw.
- I sicrhau gwerth am arian mae'n anorfod bod pris ac ansawdd yn parhau i fod yn elfen o'r meini prawf asesu cytundebau.

O ganlyniad felly, ar y cyfan rydym wedi gweld bod y drefn o asesu gan ddefnyddio mesurau cymdeithasol wedi ein galluogi i adnabod buddion cymdeithasol i Wynedd. Fodd bynnag, nid yw o reidrwydd yn golygu bod pob cytundeb yn cael ei wobrwyo i gwmnïau o Wynedd.

Gwerthuso

Bydd tendrau perthnasol i'r dyfodol yn cynnwys meini prawf nid yn unig ar sail pris ac ansawdd ond hefyd gwerth cymdeithasol i Wynedd. Fel man cychwyn rydym yn argymhell a dylai fod cyfystyr a deg y cant o'r meini prawf.

Risgiau a Rhwystrau

Mae yna nifer o Gyngorau Cymru yn defnyddio neu yn treialu'r fethodoleg ar hyn o bryd. Serch hyn, nid oes arweiniad na phenderfyniad cenedlaethol gan Lywodraeth Cymru o'r dull delfrydol o gaffael gwerth cymdeithasol. Mae'r Comisiynydd Cenedlaethau'r Fory a'r Llywodraeth yn dymuno bod Cyngorau Lleol yn cyfarch amcanion y Ddeddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol ond nid oes cyfarwyddyd neu awgrymu o ymarfer orau ar hyn o bryd.

Er bod modd i ni ddefnyddio'r drefn yn lleol, buasai arweiniad cenedlaethol yn golygu gwell cysondeb yn y ffordd mae'r sector gyhoeddus yn caffael. O ganlyniad, mae peth rhwystredigaeth ar hyn o bryd nad yw'r dull yma o gaffael yn addas ar gyfer eu defnyddio mewn fframweithiau rhanbarthol a cenedlaethol.

Mae angen hefyd i becyn cefnogi'r farchnad a ddarperir gan Llywodraeth Cymru gael ei addasu a'i ddatblygu er mwyn cyfarch y gofyn newydd yma mewn cyfleon tendro. Ar hyn o bryd felly, nid yw cytundeb gwasanaeth Busnes Cymru yn cynnwys unrhyw gymorth

penodol i fusnesau lleol gyflwyno cynigion gwerth cymdeithasol yn eu dogfennau tendro.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Hirdymor – Mae'r drefn yn ein galluogi i weithredu gyda cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a'r angen am ddiogelu'r gallu i ddiwallu anghenion tymor hir hefyd.

Atal - Credir bod y trefniadau yn helpu at anghydraddoldeb yn ein cymunedau drwy annog busnesau i feddwl am eu ffyrdd o weithio a chynnig buddion ehangach i'r hyn sydd yn cael ei gyflawni drwy cytundeb hanesyddol.

Integreiddio – Mae'r mesurau y Ddeddf Llesiant yn ganolig i drefn gwerthuso ac yn rhoi cyfle i gwmnïau gyfarch amryw o fesurau. Mae ein pwyslais ni ar greu cyflogaeth a hybu'r economi leol drwy'r drefn ond mae hefyd fesurau amgylcheddol, cymunedol ayb ar gael.

Cydweithio - Rydym yn cydweithio a rhannu profiadau drwy Grŵp Caffael Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Grŵpiau Cymunedol sydd yn edrych i elwa o'r drefn hon.

Cynnwys – Mae'r Peilot wedi gynnal gan swyddogion y Timau Categori a Chaffael sy'n allweddol i lwyddiant unrhyw drefniadau caffael newydd. Maent hefyd wedi ymgynghori gyda busnesau lleol wrth gynnal y peilot ac wedi bwydo hynny i'r gwersi a ddysgwyd fel rhan o'r cynllun peilot.

Mae'r fethodoleg ar gael yn gwbl ddwyieithog ac nid oes ffafriaeth wrth werthuso ceisiadau Cymraeg neu Saesneg yn unol â'r trefniadau gwerthuso arferol.

Nid ydym yn rhagweld cost ychwanegol o weithredu'r drefn.

Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Nid oes materion i gyflwyno o ganlyniad o gwblhau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb.

3.3 Camau nesaf

Adolygu ac addasu ein Polisi Caffael Cynaliadwy gan gyflwyno Polisi Caffael newydd. Bydd angen adolygiad pellach o'r polisi pan ddaw goblygiadau gweithredu'r Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 yn glir .

Defnyddio'r mesurau gwerth cymdeithasol wrth asesu tendrau sy'n berthnasol i'r gytundeb cyflenwi bwyd nesaf (Ysgolion a Chartrefi Preswyl Oedolion) fydd yn cael eu hysbysebu ym mis Tachwedd, 2023. Rhain i gynnwys mesurau i ddangos y defnydd o gynnyrch lleol a chyflogaeth o fewn Gwynedd gan gyflenwyr.

4. Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid

Mae caffael ar sail cyfuniad o ansawdd a phris wedi ei sefydlu ers sawl blwyddyn a prin yw'r cytundebau sy'n mynd allan i dendr sy'n cael eu gosod ar sail pris isaf yn unig. Byddai ychwanegu'r mesurau gwerth cymdeithasol i'r Polisi Caffael Cynaliadwy yn cryfhau ymhellach y broses o adnabod y contractwr mwyaf addas ar gyfer cytundeb, ac o osod trefniadau tryloyw yn eu lle nid oes gennyf wrthwynebiad i hyn o safbwynt priodoldeb ariannol.

4.2 Swyddog Monitro

Rwy'n fodlon gyda priodoldeb yr hyn sydd yn cael ei argymhell. Mae'n adeiladau a chryfhau y modd yr ymdrinnir elfennau budd cymunedol allbynnau prosesau caffael. Yn amlwg pan ddaw prif ddarpariaethau Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 i rym bydd angen adolygu ystor o drefniadau o amgylch y broses gaffael ac hefyd manylebau contractau i gyfarch y gofynion.

Rhestr Atodiadau:

Atodiad 1 – Mesurau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd

Atodiad 2 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Rhestr Dogfennau Cefndir:

Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru)

Polisi Caffael Cynaliadwy Cyngor Gwynedd [Polisiau caffael \(llyw.cymru\)](https://llyw.cymru)

